جمهوری اسلامی ایران
وزارت نیرو

دستورالعمل

الزامات سلامت، ایمنی و محیط‌زیست

پیمانکاران وزارت نیرو

دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل
بهار ۱۴۰۳

جمهوری اسلامی ایران
وزارت نیرو

نظام نامه سلامت، ایمنی، محیط‌زیست، پدافند غیرعامل و مدیریت بحران وزارت نیرو

دستورالعمل الزامات سلامت، ایمنی و محیط‌زیست پیمانکاران

مقام تصویب کننده: وزیر نیرو

دریافت کنندگان سند برای اجرا:

- معاونت‌های حوزه ستادی وزارت نیرو ☐
- مراکز و دفاتر مستقل حوزه ستادی وزارت نیرو ☐
- سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق (ساتبا) ☐
- سازمان توسعه و بهره‌برداری فناوری‌های نوین آب‌های جوی ☐
- شرکت‌های مادرتخصصی و زیرمجموعه ☐
- موسسات پژوهشی وابسته به وزارت نیرو ☐
- دفتر مدیریت بهره‌وری و نوسازی اداری وزارت نیرو ☐

اسناد بالادستی :

- سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
- قانون کار، مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۱۳۶۹/۰۸/۲۹
- نظام نامه سلامت، ایمنی، محیط‌زیست، پدافند غیرعامل و مدیریت بحران به شماره ۱۴۰۲/۳۰۹۹۸/۱۰/۱۰۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۱ ابلاغی وزیر نیرو
- آیین نامه ایمنی امور پیمانکاری مصوب وزیر کار و امور اجتماعی مورخ ۱۳۸۹/۳/۵
- آیین نامه آموزش ایمنی کارفرمایان، کارگران و کارآموزان، مصوب وزیر کار و امور اجتماعی مورخ ۱۳۸۹/۳/۵
- شرایط عمومی پیمان - نشریه شماره ۴۳۱۱ نظام فنی اجرایی، مصوب سازمان برنامه و بودجه کشور

فهرست مطالب

عنوان **صفحه**

مقدمه ۱
۱- هدف ۱
۲- دامنه کاربرد ۲
۳-مسئولیت‌ها ۲
۴- تعاریف ۲
۵- دستورکار ۴
۱-۵- الزامات کلی ۴
۲-۵- وظایف ۵
۱-۲- ۵- وظایف کارفرما ۵
۲-۲- ۵- وظایف پیمانکار ۹
۱-۲-۲- ۵- وظایف مسئول *HSE* پیمانکار ۱۱
۲-۲-۲- ۵- آموزش‌های *HSE* رده‌های شغلی ۱۲
۳-۲-۲- ۵- نظارت، ممیزی و بازرسی *HSE* ۱۳
۶- پیوست ها ۱۴
۷- بازنگری ۱۴
۸-کنترل سند ۱۵
۹- پدیدآورندگان ۱۶

مقدمه

با اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و روند رو به رشد واگذاری فعالیت‌های دولتی به بخش خصوصی در کشور و استفاده از اشخاص حقیقی و حقوقی واجد صلاحیت برای انجام امور محوله، یکی از مهم‌ترین رویکردهای وزارت نیرو استفاده از ظرفیت بخش خصوصی در قراردادهای طراحی، توسعه، احداث، بهره‌برداری و خدمات می‌باشد. شتاب گرفتن روند برون‌سپاری فعالیت‌ها، مدیریت غیرمتمرکز و مدیریت بخش غیردولتی و خصوصی، تعدد شرکت‌های پیمانکاری می‌تواند منجر به افزایش نرخ حوادث در این بخش و پیامدهای حقوقی، اقتصادی، فرهنگی- روانی و اجتماعی بر جامعه و وزارت نیرو گردد و با هدررفت سرمایه‌های انسانی و مادی کشور، زمینه‌ساز اخلال در خدمات‌رسانی به مشترکین و ایجاد نارضایتی آنها شود. تحمیل هزینه‌های ناشی از حوادث به پیمانکاران، منجر به افزایش قیمت مناقصات، مشکلات قضایی و حقوقی ناشی از حادثه، بار مالی زیاد و تأخیر در انجام پروژه‌ها و اتلاف وقت خواهد شد. هرچند فعالیت پیمانکاران از جهت رعایت اصول ایمنی و بهداشت کار، تابع قوانین و الزامات فنی و ایمنی مراجع ذیصلاح کشوری است، لیکن به منظور توجه به ملاحظات ایمنی و مسئولیت‌های متقابل کارفرما و پیمانکار در قراردادها، اطمینان از کفایت الزامات ایمنی، جلوگیری از بروز حوادث و بیماری‌های شغلی، یکسان‌سازی اصول کلی و مبانی ایمنی و بهداشت کار در فعالیت‌های پیمانکاران و ایجاد وحدت رویه در نحوه فراخوان، بکارگیری و نظارت بر پیمانکاران، دستورالعمل الزامات سلامت، ایمنی و محیط زیست پیمانکاران تدوین و ابلاغ می‌گردد.

۱- هدف

هدف کلی از تدوین و ابلاغ این دستورالعمل، ارتقاء سطح HSE فعالیت‌های پیمانکاری از طریق ایجاد سازوکار یکپارچه، هدفمند و اثربخش و حصول اطمینان از رعایت الزامات و مقررات HSE و ارتقای عملکرد پیمانکاران در این حوزه به منظور ایجاد شرایط ایمن و دور از خطر و جلوگیری از وقوع حوادث و بیماری‌های شغلی برای کارکنان آنها و سایر افراد و جلوگیری از وارد شدن خسارات احتمالی به محیط‌زیست در چارچوب موارد ذیل می‌باشد:

۱)تبیین فرایند انتخاب پیمانکار مناسب و الزامات، وظایف، تکالیف و مسئولیت‌های HSE کارفرما و پیمانکار

۲) بیان ویژگی‌های قرارداد جامع از منظر HSE و نحوه مدیریت و نظارت بر فعالیت‌های واگذار شده به پیمانکاران

۳) تدوین راهبرد مدیریت پیشگیرانه HSE پیمانکاران مبتنی بر اصول مدیریت ریسک

۴) تشریح شیوه بهبود مستمر عملکرد HSE پیمانکاران در تمام فعالیت‌های محوله

۵) تأمین خواسته‌های ذینفعان و الزامات قانونی HSE پیمانکاران و کاهش تنش‌های اداری و قضایی مرتبط

۲- دامنه کاربرد

دامنه کاربرد این دستورالعمل، تمام قراردادها و فعالیتهای پیمانکاری از جمله احداث، توسعه، بهره‌برداری، تأمین و نگهداری و تعمیرات، خدمات، پشتیبانی و تأمین نیرو در وزارت نیرو، شرکت‌های مادرتخصصی، شرکت‌های زیرمجموعه وکلیه سازمان‌ها و موسسات تابعه و وابسته می‌باشد.

۳-مسئولیت‌ها

۳-۱- مسئولیت اجرای دستورالعمل در حوزه ستادی وزارت نیرو بر عهده معاون مالی، حقوقی و مجلس می‌باشد.

۳-۲- مسئولیت اجرای دستورالعمل در شرکت‌های مادرتخصصی و شرکت‌های زیرمجموعه بر عهده مدیرعامل و در سازمان‌های تابعه و موسسات پژوهشی وابسته بر عهده رئیس می‌باشد.

۳-۳- مدیرکل دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو مسئولیت نظارت و حصول اطمینان از حسن اجرای این دستورالعمل را به عهده دارد. این دفتر باید نسبت به پایش و رصد مستمر شاخص‌های کلیدی عملکرد HSE در مجموعه وزارت نیرو اقدام نماید و نتایج آن را به وزیر نیرو گزارش دهد. دفتر مذکور می‌تواند با مسئولیت خود فرایند نظارت بر اجرای این دستورالعمل را به دفاتر مشابه در شرکت‌های مادرتخصصی تفویض نماید. بدیهی است ارزیابی عملکرد شرکت‌های مادرتخصصی بر عهده دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو می‌باشد.

۴- تعاریف

کارفرما / مقاطعه دهنده : شخص حقوقی است که اجرای عملیات موضوع قرارداد /پیمان/ توافق‌نامه را بر اساس اسناد و مدارک پیمان به پیمانکار واگذار می‌نماید و نماینده یا نمایندگان ایشان در حکم کارفرما می‌باشند.

پیمانکار/ مقاطعه کار: اشخاص حقیقی یا حقوقی ذیصلاحی هستند که بر اساس اسناد و مدارک قرارداد/ توافق‌نامه/ پیمان مسئولیت اجرای عملیات / خدمات واگذار شده کارفرما را به عهده می‌گیرند.

پیمانکار ذیصلاح: اشخاص حقیقی و حقوقی دارای گواهی‌نامه صلاحیت ایمنی پیمانکاران از وزارت تعاون،کار و رفاه اجتماعی و سایر مراجع ذیربط یا افراد حقیقی دارای پروانه صنفی، پیمانکار ذیصلاح شناخته می‌شوند.

قرارداد/پیمان/ توافق نامه : سندی است مکتوب فی‌مابین کارفرما با پیمانکار اصلی یا پیمانکار اصلی با پیمانکاران فرعی یا پیمانکاران فرعی با یکدیگر که بیان‌کننده تعهدات و التزام طرفین می‌باشد.

کار: عبارت است از مجموعه عملیات، خدمات یا اقدامات مورد نیاز، برای آغازکردن، انجام و پایان دادن عملیات موضوع پیمان و شامل کارهای دایمی(که باقی خواهد ماند و به عنوان موضوع پیمان تحویل کارفرما می‌گردد) و همچنین کارهای موقت (که به منظور اجرا و نگهداری موضوع پیمان انجام می‌شود) می‌باشد.

کارگاه: محلی است که عملیات موضوع قرارداد/پیمان/توافق نامه در آن اجرا می‌شود یا به منظور اجرای پیمان، با اجازه کارفرما از آن استفاده می‌شود.

پیمانکار اصلی: شخص حقیقی یا حقوقی ذیصلاحی است که براساس اسناد و مدارک پیمان به عنوان مجری اصلی موضوع پیمان شناخته می‌شود و طرف قرارداد با کارفرما می‌باشد.

پیمانکار فرعی/ جزء : شخص حقیقی یا حقوقی ذیصلاحی است که پیمانکار اصلی با توجه به مفاد پیمان یا توافق کتبی کارفرما (مقاطعه دهنده) برای انجام بخشی از امور با وی قرارداد منعقد نموده و ملزم به اجرای تعهدات براساس اسناد و مدارک موضوع پیمان می‌باشد.

تبصره ۱- در این دستورالعمل منظور از پیمانکار، پیمانکار اصلی است؛ مگر اینکه به پیمانکار فرعی اشاره شده باشد.

تبصره ۲- واگذاری کل موضوع پیمان به پیمانکاران فرعی ممنوع می باشد. واگذاری بخشی از کار به پیمانکار فرعی صرفاً با مجوز کتبی کارفرما به صورت مجزا یا پیش بینی شده در قرارداد میسر می‌باشد.

تبصره ۳- پرسنل پیمانکاران فرعی و عملکرد ایشان به منزله پرسنل وعملکرد پیمانکار اصلی محسوب شده و کلیه ضوابط این دستورالعمل برای آنها نیز جاری بوده؛ لذا در این خصوص پیمانکاراصلی، مسئول پاسخگویی در مورد عملکرد تمامی پیمانکاران فرعی خود می باشد.

HSE **:** مخفف کلمات بهداشت (*Health*) ، ایمنی (*Safety*) و محیط زیست (*Environment*) می‌باشد.

قرارداد جامع: قراردادی است که ضمن رعایت شرایط و تشریفات عمومی و خصوصی پیمان، به تأیید و امضای نمایندگان ذیصلاح کارفرما و پیمانکار رسیده و کفایت مفاد مرتبط با *HSE* و اجرای قوانین و مقررات مربوطه را نیز تضمین نماید.

نماینده کارفرما / دستگاه نظارت : شخصی است حقیقی یا حقوقی که به منظور نظارت بر حسن اجرای عملیات/ خدمات موضوع قرارداد از طرف کارفرما تعیین و معرفی می‌گردد و مسئولیت نظارت بر قرارداد را بر عهده دارد.

الزامات سلامت، ایمنی و محیط زیست(*HSE*) : مشتمل بر قوانین، مقررات، اقدامات و فرایندهایی است که برای تأمین و ارتقای بهداشت، ایمنی و حفظ محیط‌زیست به کارگرفته می‌شود.

مدیریت *HSE* کارفرما : دفتر/ امور/ اداره/گروه یا فرد متولی *HSE* می‌باشدکه باید در ساختار و تشکیلات سازمانی زیرنظر مستقیم بالاترین مقام کارفرما انجام وظیفه نموده و وظیفه نظارت عالیه بر فرایند *HSE* را عهده‌دار است.

جلسه توجیهی بهداشت، ایمنی و محیط زیست(*HSE T.B.M*): جلسه توجیهی الزامات *HSE* پیمان که پس از عقد قرارداد و قبل از شروع به کار با حضور دستگاه نظارت، مدیریت *HSE* کارفرما، نماینده تام‌الاختیار و مسئول *HSE* پیمانکار برگزار می‌گردد.

۵- دستورکار

۵-۱ - الزامات کلی

۵-۱-۱- دریافت‌کنندگان این سند باید نسبت به تدوین راهنما و برنامه اجرایی لازم به منظور بهره‌گیری سند مذکور در حوزه فعالیت خود، اقدام و تمامی فعالیت‌ها و تصمیمات خود را بر مبنای آن منطبق نمایند. همچنین تمهیدات لازم از جمله ایجاد ساختار سازمانی تخصصی متناسب با سطح فعالیت زیر نظر بالاترین مقام کارفرما، جذب نیروی انسانی متخصص و اعتبار لازم را تأمین نمایند.

۵-۱-۲- دریافت‌کنندگان این سند باید در کلیه طرح‌ها و فعالیت‌های وزارت نیرو و قراردادهای پیمانکاری الزامات *HSE* را مطابق با الزامات این سند اجرایی نمایند.

۵-۱-۳- صرفاً پیمانکاران ذیصلاح می‌توانند در دامنه اجرای این سند فعالیت نمایند و به کارگیری پیمانکاران فاقد صلاحیت، اکیداً ممنوع بوده و مسئولیت تبعات حقوقی و کیفری و اداری مربوطه، به عهده بالاترین مقام کارفرما می‌باشد.

۵-۱-۴- واگذاری کار به پیمانکاران صرفاً از طریق عقد قرارداد/ پیمان/ توافق‌نامه کتبی امکان‌پذیر است و هرگونه توافق شفاهی در این خصوص ممنوع می‌باشد.

۵-۱-۵- پیمانکار با امضا و عودت اسناد پیمان، التزام خود را به رعایت تمامی الزامات *HSE* و امور بیمه‌ای اعلام می‌نماید.

۵-۱-۶- به کارگیری کارگران غیرمجاز(اتباع بیگانه فاقد مجوز کار و کودکان زیر ۱۵ سال) در کلیه فعالیت‌های پیمانکاری ممنوع می‌باشد و تبعات حقوقی، قضایی، اداری و مالی ناشی از عدم رعایت آن به عهده پیمانکار می‌باشد.

۵-۱-۷- متولیان *HSE* و سایر کارکنان کارفرما مجاز به همکاری به عنوان مسئول *HSE* پیمانکاران طرف قرارداد با کارفرما نبوده و بکارگیری ایشان تخلف محسوب می‌شود.

۵-۱-۸- نظارت بر حسن انجام تعهدات پیمانکار مطابق قرارداد بر عهده ناظر/ دستگاه نظارت می‌باشد، مدیریت *HSE* کارفرما مکلف است عملکرد ناظر/ دستگاه نظارت را ارزیابی نموده و در صورت مشاهده ضعف نظارت در اعمال ضوابط *HSE*، گزارش مربوطه را به کارفرما اعلام نماید.

۹-۱-۵- ناظر/ دستگاه نظارت بر امور قرارداد می‌بایست دوره آموزشی ایمنی و بهداشت کار با رویکرد حقوقی را گذرانده باشند.

۱۰-۱-۵- پیمانکار از روز تحویل کارگاه تا روز تحویل موقت عملیات موضوع پیمان، مسئول تأمین الزامات مترتب *HSE* از جمله حفظ و نگهداری کارهای انجام شده، مصالح، ماشین‌آلات و ابزار، راه‌ها، تأسیسات و بناها و مدیریت تردد افراد در کارگاه می‌باشد.

۱۱-۱-۵- این دستورالعمل متناسب با فعالیت‌های وزارت نیرو و براساس قوانین و مقررات مرتبط با مراجع ذیصلاح در کشور تدوین شده و طرفین قرارداد موظف هستند علاوه بر این دستورالعمل تمامی قوانین و مقررات و آیین‌نامه‌های مرتبط با ایمنی، بهداشت کار و محیط‌زیست صادره توسط مراجع ذیصلاح کشور را رعایت نمایند.

۱۲-۱-۵- این دستورالعمل به عنوان مرجع تعیین الزامات *HSE* باید ضمیمه قراردادها گردد و کارفرما مکلف است بر اساس این دستورالعمل، الزامات عمومی و تخصصی هر پیمان را به صورت جداگانه احصاء و در اسناد پیمان درج نماید.

۲-۵- وظایف

۱-۲-۵- وظایف کارفرما

۱-۱-۲-۵- کارفرما مکلف است قرارداد/ پیمان/ توافق‌نامه را به نحوی منعقد نماید که در آن مقاطعه‌کار (پیمانکار) متعهد گردد تمامی مقررات قانون کار و آیین‌نامه‌های مربوط به این قانون را در مورد کارکنان خود اعمال نماید.

۲-۱-۲-۵- کارفرما مکلف است در اسناد مناقصه/ استعلام شرایط، ضوابط و الزامات *HSE* و همچنین ضوابط اختصاصی مرتبط با فعالیت پیمان را به صورت کامل و شفاف درج نماید.

تبصره - مدیریت *HSE* کارفرما مکلف است با همکاری دستگاه نظارت، ضوابط عمومی و اختصاصی *HSE* هر پیمان را تهیه و ارائه نماید.

۳-۱-۲-۵- کارفرما مکلف است هزینه‌های مربوط به اجرای امور *HSE* را برآورد و سرفصل‌های مربوطه را تهیه و در اسناد استعلام/ مناقصه و متن قرارداد لحاظ نماید و پیمانکار از ابتدای قرارداد با نظارت کارفرما موظف به اجرای آن گردد.

تبصره ۱- هزینه‌های مذکور شامل هزینه اجرای الزامات قانونی نظیر معاینات شغلی (بدو استخدام، دوره ای، ویژه)، هزینه‌های مرتبط صدور مجوزهای فنی، ایمنی و زیست‌محیطی ماشین آلات، مجوزات زیست‌محیطی، مجوز صلاحیت افراد،کارت بهداشت،آموزش‌های عمومی و تخصصی *HSE*، به کارگیری نیروهای متخصص *HSE* در پروژه، تأمین

وسایل و تجهیزات حفاظت فردی و گروهی، تسهیلات بهداشتی و رفاهی، نظارت های *HSE* و مستندسازی‌های مربوطه، بیمه مسئولیت مدنی کارفرما در مقابل کارگران و سایر موارد مرتبط می‌باشد.

تبصره ۲- هزینه‌های اشاره شده در تبصره ۱ حسب مورد با توجه به نوع ، مدت و ماهیت پروژه برآورد می گردد و الزاماً باید ردیفی برای پیشنهاد قیمت در جدول مقادیر و قیمت اسناد مناقصه/ استعلام به آنها اختصاص داده شود.

تبصره ۳- مسئولیت تأیید هزینه‌های پیش گفته در صورت وضعیت پیمانکار به عهده مدیریت *HSE* کارفرما می‌باشد.

۴-۱-۲-۵- کارفرما مکلف است فرایند ارتباطات با پیمانکار را به گونه‌ای طراحی و اجرا نماید که گزارشات حوادث، شبه حوادث، شرایط و اعمال غیر ایمن در بازه‌های زمانی معین به مدیریت *HSE* کارفرما ارسال گردد.

۵-۱-۲-۵- کارفرما مکلف است بیمه"مسئولیت مدنی کارفرما در مقابل کارگران "با پوشش کامل (کلوز) پیمانکاران را أخذ و پیمانکار را نیز ملزم به اخذ و ارائه بیمه‌نامه مرتبط با پیمان نماید.

تبصره - شروع به کار پیمانکار قبل از ارائه اصل بیمه نامه"مسئولیت مدنی کارفرما در مقابل کارگران" از طرف پیمانکار به کارفرما ممنوع بوده و مسئولیت عواقب احتمالی به عهده کارفرما می‌باشد.

۶-۱-۲-۵- کارفرما مکلف است با توجه به قوانین و آیین‌نامه‌های موجود و مفاد قرارداد فی‌مابین، بر عملکرد *HSE* کلیه پیمانکاران خود نظارت نماید. در این راستا فرایند مدیریتی مناسب برای نظارت بر اجرای قوانین و مقررات *HSE* از سوی پیمانکار را طراحی و اجرا نماید و با تعریف و ابلاغ شاخص‌های عملکردی، وضعیت عملکرد *HSE* پیمانکار را به صورت ماهیانه تحت کنترل داشته باشد.

۷-۱-۲-۵- نماینده کارفرما/ دستگاه نظارت و مدیریت *HSE* کارفرما باید از محل کار پیمانکار به صورت دوره‌ای و سرزده بازدید به عمل آورده و ضمن تهیه گزارش وضعیت، در صورت نقض قوانین و مقررات *HSE* می‌تواند با توجه به شرایط و بر اساس دستورالعمل‌های مصوب، نسبت به تذکر شفاهی/ کتبی، جریمه‌های مالی و در صورت لزوم نسبت به تعطیل نمودن موقت کار و تحت شرایطی تعلیق بلند مدت اقدام نمایند و مسئولیتی در خصوص ضرر زیان احتمالی در این موارد به عهده کارفرما نمی‌باشد.

تبصره- نظارت یا عدم نظارت نمایندگان / مدیریت *HSE* کارفرما بر امور *HSE* پیمانکاران، رافع مسئولیت پیمانکار و مانع نظارت مسئولین ذیربط کشوری نخواهد بود.

۸-۱-۲-۵- کارفرما مکلف است قبل از شروع فعالیت پیمانکار، جلسه توجیهی*HSE* را با حضور مدیریت *HSE* و دستگاه نظارت کارفرما، نماینده تام‌الاختیار و مسئول *HSE* پیمانکار تشکیل داده، ضمن تشریح قواعد کلی *HSE* پروژه، توافقات لازم برای نحوه ارتباطات به عمل آورد و صورتجلسه مربوطه را در دو نسخه تنظیم، پس از تأیید و امضای طرفین مبادله نماید.

تبصره - مسئولیت تشکیل جلسه توجیهی *HSE* به عهده دستگاه نظارتی کارفرما می‌باشد.

۹-۱-۲-۵-کارفرما مکلف است قبل ازشروع به کار، مستندات آموزشی ایمنی، بهداشت‌کار و زیست‌محیطی کارگران پیمانکار را اخذ نماید.

۱۰-۱-۲-۵- کارفرما مکلف است بر ارائه آموزش‌های مورد نیاز در زمینه‌های ایمنی و بهداشت کار که از طریق مراجع ذیصلاح به پرسنل تحت پوشش پیمانکاران اصلی و فرعی و با توجه به نوع فعالیت آنها برگزار می‌گردد، نظارت و مستندات ایمنی و بهداشت کار ازجمله مدارک آموزش‌های عمومی و تخصصی،گواهینامه‌ها، صورتجلسات کمیته‌های ایمنی و حفاظت و بهداشت کار،گزارش عملکرد *HSE*، فرم آموزش‌های ایمنی کوتاه مدت(*STBM*) ، طرح ایمنی و بهداشت کار (*HSE PLAN*) پیمانکار را دریافت و بررسی نماید.

۱۱-۱-۲-۵- کارفرما مکلف است در طول مدت اجرای قرارداد، پیمانکار را براساس عملکرد در پروژه و به صورت دوره‌ای از منظر *HSE* ارزیابی نماید، به نحوی که مستندات کافی برای ارزیابی و رتبه بندی پیمانکاران پس از اتمام قرارداد فراهم گردد.

تبصره۱- کارفرما می‌بایست شاخص‌های ارزیابی را تدوین و همزمان با شروع قرارداد به پیمانکار ابلاغ نماید.

تبصره۲- درکلیه مناقصات/ استعلام ها باید بنابر مستندات ارائه شده، امتیاز *HSE* به صورت تاثیرگذار در روند برگزاری مناقصه/ استعلام اعمال گردد.

۱۲-۱-۲-۵- کارفرما مکلف است دستورالعمل ارزیابی پیمانکاران از منظر *HSE* تخلفات و جرایم پیمانکار را تهیه و اجرایی نماید.

۱۳-۱-۲-۵- به منظور مشخص نمودن الزامات قانونی *HSE* از جمله تجهیزات ایمنی، حفاظت فردی و گروهی، نیازهای آموزشی،گواهینامه‌های سلامت افراد و ماشین‌آلات و... و درج در اسناد مناقصه، فعالیت‌ها و مشاغل را با استفاده از روش آنالیز مخاطرات مشاغل (*JHA*) مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و مخاطرات مربوطه را شناسایی و اولویت‌بندی نماید.

۱۴-۱-۲-۵- نظر به ضرورت بکارگیری نیروهای متخصص *HSE* از سوی پیمانکار، کارفرما می‌بایست نیاز/ عدم نیاز، تعداد نفرات ایمنی و بهداشت کار و تخصص‌های لازم را مطابق با جدول پیوست، احصاء و در اسناد مناقصه/ استعلام و قرارداد درج نماید.

تبصره [۱]- مطابق با تبصره ۱ ماده ۱۶ قانون هوای پاک، برای کارگاه‌های پیمانکاری با حداقل ۵۰ نفر نیرو، جذب یک نفر متخصص محیط‌زیست الزامی می‌باشد.

تبصره ۲- در قراردادهای بهره‌برداری، خرید و فروش برق نیروگاه‌های تحت‌پوشش شرکت مادرتخصصی تولید نیروی برق حرارتی، بکارگیری نیروهای متخصص HSE از سوی پیمانکار، مطابق با دستورالعمل ابلاغی شرکت مادر مذکور خواهد بود.

۱۵-۱-۲-۵- در صورت بروز حوادث انسانی در پروژه، حداکثر تا پایان قرارداد، حادثه بررسی و از منظر حقوقی و قضایی یا بیمه‌ای تعیین‌تکلیف شود و مادامی که حادثه تعیین‌تکلیف نهایی نگردیده است تسویه حساب نهایی با پیمانکار انجام نخواهد شد.

۱۶-۱-۲-۵- کارفرما مکلف است متناسب با نوع فعالیت مرتبط با قرارداد، دستورالعمل اختصاصی HSE پیمانکار را تهیه و ابلاغ نماید. دستورالعمل مذکور باید الزامات این سند را پوشش دهد.

۱۷-۱-۲-۵- کارفرما مکلف است تصویر گواهی‌نامه صلاحیت ایمنی پیمانکاری اشخاص حقوقی/ پروانه صنفی افراد حقیقی را همزمان با ارسال اسناد مناقصه/ استعلام درخواست نماید و درصورت انعقاد قرارداد نیز اصل گواهی‌نامه مذکور را بررسی و تأیید نماید و همچنین قبل از شروع بکار پیمانکار، تصویر و اصل معرفی نامه معتبر مسئول HSE و مستندات آموزشی کارگران را بررسی و اعلام‌نظر نماید.

۱۸-۱-۲-۵- در صورتی که کارفرما تدوین شرح خدمات یا وظایف نظارت بر فعالیت موضوع قرارداد را به مشاور واگذار کند، باید این دستورالعمل را به مشاور ابلاغ نماید. بدیهی است وظایف HSE کارفرما در این خصوص به عهده مشاور خواهد بود.

۱۹-۱-۲-۵- برای کلیه فعالیت‌ها به ویژه فعالیت‌های پرخطر نظیر کارگرم، کار در ارتفاع ،کار در فضاهای بسته،کار در معابر عمومی و نظایر آن، کارفرما فرایند صدور اجازه‌کار (پرمیت) را تهیه و به پیمانکار ابلاغ نماید. پیمانکار نیز قبل از انجام کار در فعالیت‌های مذکور ملزم به اخذ مجوزهای ایمنی لازم از مراجع ذیربط و مجوزکار از کارفرما می‌باشد.

۲۰-۱-۲-۵- در صورت عدم تأمین تجهیزات و امکانات HSE و یا تأمین نامناسب آنها از سوی پیمانکار، کارفرما باید تا زمان تأمین تجهیزات مناسب، فعالیت را تعطیل نماید یا رأساً آنها را تأمین و هزینه مربوطه را با احتساب ۱۵٪ هزینه بالاسری از صورت وضعیت پیمانکار کسر نماید.

۲۱-۱-۲-۵- مدیریت HSE کارفرما باید عضو اصلی کمیسیون/کمیته/کارگروه / جلسه کفایت اسناد مناقصات/ استعلام‌ها، کمیسیون ارزیابی کیفی و کمیسیون تحویل موقت/ دائم باشد.

۲۲-۱-۲-۵- در صورت بروز هرگونه حوادث انسانی حداکثر ظرف مدت پانزده دقیقه موضوع به اطلاع دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو و واحد HSE شرکت مادرتخصصی رسانده شود.

۲-۲-۵- وظایف پیمانکار

۱-۲-۲-۵- پیمانکار مکلف است مسئولیت تأمین ایمنی و بهداشت کار پرسنل خود را متعهد شود و شرایط و تجهیزات موردنیاز برای کار در شرایط ایمن و بهداشتی، با کمترین میزان ریسک را فراهم نماید.

۲-۲-۲-۵- پیمانکار ضمن الزام به رعایت قوانین و الزامات *HSE* کارفرما موظف به شناسایی، احصا، به کارگیری قوانین و مقررات *HSE*، صنفی و بیمه‌ای مراجع ذیصلاح کشور، ازجمله وزارت تعاون،کار و رفاه اجتماعی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان حفاظت محیط‌زیست می‌باشد.

۳-۲-۲-۵- پیمانکار مکلف است تصویر گواهی‌نامه صلاحیت ایمنی پیمانکاران/ پروانه صنفی و صلاحیت فنی را همزمان با ارسال اسناد مناقصه/ استعلام ارایه نماید و همزمان با عقد قرارداد و قبل از شروع بکار، اصل گواهی‌نامه صلاحیت ایمنی پیمانکاران/ پروانه صنفی، صلاحیت فنی ، تصویر و اصل معرفی‌نامه معتبر مسئول*HSE* و مستندات آموزشی کارکنان را برای اخذ تأییدیه به مدیریت *HSE* کارفرما ارائه نماید.

۴-۲-۲-۵- پیمانکار ملزم به پیش‌بینی هزینه‌های مورد نیاز برای اجرای اصول *HSE* و تأمین تجهیزات ایمنی فردی و گروهی مطابق با قوانین و مقررات *HSE* مربوطه می‌باشد و باید ردیف هزینه‌های مربوطه را در قیمت پیشنهادی خود لحاظ نماید.

تبصره ۱- هزینه اشاره شده در بند ۴-۲-۲-۵ به هیچ عنوان نباید از ۳ درصد مبلغ قرارداد کمتر باشد. عدم پیش‌بینی هزینه یا پیش‌بینی هزینه کم و نامتناسب، مانع اجرای الزامات *HSE* از سوی پیمانکار نخواهد بود.

تبصره ۲- کارکرد ردیف *HSE* قرارداد باید به همراه تمامی مستندات توسط پیمانکار در صورت وضعیت‌های دوره‌ای ارائه گردد و مدیریت *HSE* کارفرما نیز با مد نظر قرار دادن نحوه عملکرد و گزارش‌های دوره‌ای پیمانکار در بخش‌های مختلف اقدامات *HSE* در طول دوره قرارداد، نسبت به بررسی صورت وضعیت اقدام نموده و مقدار مورد تأیید را به دستگاه نظارت و واحد ذیربط اعلام نماید.

تبصره۳- پیمانکار باید دارای ساختار و نیروی انسانی متخصص برای پیاده‌سازی و نظارت بر الزامات *HSE* باشد و قبل از آغاز فعالیت اجرایی پروژه حسب موضوع قرارداد، تعداد نماینده / تخصص‌های مرتبط ایمنی و بهداشت کار خود را (با توجه به پیوست - جدول تعداد نفرات و تخصص نمایندگان پیمانکاران) مطابق اسناد مناقصه تعیین و به صورت کتبی به مدیریت *HSE* کارفرما و دستگاه نظارت معرفی نماید .

تبصره ۴- نیروهای *HSE* پیمانکار باید دارای تحصیلات تخصصی دانشگاهی در رشته‌های مهندسی بهداشت حرفه‌ای، ایمنی صنعتی، *HSE* یا رشته‌های مرتبط با فرایند اصلی (با توجه به شرایط احراز مطابق جدول پیوست) و دارای تجربه کافی باشند و پس از تأیید کتبی مدیریت *HSE* کارفرما، شروع به کار نمایند.

تبصره ۵- پیمانکار بایستی به وسیله مستندات ومدارک کافی (مورد تأیید کارفرما) ثابت کند که افراد مسئول و ناظر بر امور *HSE* کاملاً واجد شرایط هستند و در صورت عدم احراز صلاحیت در هر زمان و با اعلام نماینده یا مدیریت *HSE* کارفرما، پیمانکار موظف به جایگزینی افراد واجد صلاحیت می باشد.

تبصره ۶- تمامی افراد مسئول و ناظر *HSE* به جز فارغ التحصیلان رشته مهندسی بهداشت حرفه‌ای و ایمنی صنعتی می‌بایست دوره آموزش عمومی مسئولان ایمنی (۴۰ساعته) و دوره تخصصی شناسایی خطرات و ارزیابی ریسک را زیر نظر وزارت تعاون،کار و رفاه اجتماعی گذرانده باشند و گواهینامه مربوطه را ارائه نمایند. ارائه گواهینامه مذکور شرط لازم برای تأیید این افراد از سوی مدیریت *HSE* کارفرما می‌باشد.

تبصره ۷- مسئول *HSE* پیمانکار باید صرفاً در موضوعات *HSE* پیمان به کار گرفته شود. پیمانکار نمی‌تواند در سایر فعالیت‌های موضوع پیمان از وی استفاده نماید، مگر پیمان‌هایی با تعداد نفرات کمتر از ۵ نفر که نماینده پیمانکار به عنوان مسئول ایمنی و بهداشت کار معرفی می‌شود.

۵-۲-۲-۵- پیمانکار موظف است حداکثر یک هفته پس از تجهیز کارگاه و بر اساس الزامات و قوانین و مقررات ملی و کارفرما برنامه بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست (*HSE PLAN*) پروژه را تهیه و به اطلاع کارفرما برساند و پس از اخذ نظرکارفرما نسبت به پیاده‌سازی آن در کارگاه اقدام نماید.

تبصره- برنامه بهداشت، ایمنی و محیط زیست حداقل شامل برنامه مدیریت ریسک پروژه، تقویم آموزشی *HSE*، فرایند بازرسی و ممیزی، طرح واکنش در شرایط اضطراری و....باشد.

۶-۲-۲-۵- پیمانکار موظف است در بدو به کارگیری کارکنان و قبل از اجرای فعالیت‌های جدید، اطمینان حاصل کند که کارکنان جذب شده از نظر سلامت جسمی و روانی، مهارت‌های تجربی و دانش فنی و ایمنی انجام کار متناسب با وظیفه دارای صلاحیت می‌باشند.

تبصره ۱- برای تأیید صلاحیت جسمی و روانی کارکنان متناسب با وظایف محوله، پیمانکار موظف به انجام معاینات بدو استخدام و مصاحبه‌های تخصصی از پرسنل خود می باشد(رعایت مواد قانونی ۹۰ و ۹۲ فصل چهارم قانون کار). مسئولیت عواقب عدم انجام موارد مذکور و پرداخت کلیه خسارت‌های ناشی از عدم صلاحیت افراد به عهده پیمانکار می‌باشد.

تبصره۲- پیمانکار موظف به انجام معاینات دوره‌ای، بازگشت به کار، معاینات ویژه و.. حسب مورد و بر اساس نیازسنجی مدیریت *HSE* کارفرما می‌باشد.

۷-۲-۲-۵- پیمانکار موظف است صلاحیت کارکنان خود را برای انجام وظایف‌شان به طور مرتب مورد بازنگری و ارزیابی قرار دهد، این بررسی ها شامل شناسایی و بهینه نمودن عوامل و تجهیزات برای ارتقاء کیفی فعالیت‌های کارکنان و آموزش‌های مورد نیاز آنها جهت دستیابی به این منظور باشد.

۵-۲-۲-۸- پیمانکار مکلف است پس از عقد قرارداد، قبل از شروع عملیات اجرایی و حداکثر یک هفته قبل از تحویل و تجهیز کارگاه نسبت به معرفی کتبی نماینده قانونی خود و افراد واجد شرایط به‌عنوان سرپرست کارگاه و جانشین وی و همچنین مسئول *HSE* اقدام و از دستگاه نظارت / نماینده کارفرما درخواست تشکیل جلسه توجیهی *HSE* نماید و دستگاه نظارت/ نماینده کارفرما باید قبل از شروع به کار و تجهیز کارگاه، جلسه توجیهی *HSE* را با هماهنگی و حضور مدیریت *HSE* کارفرما برگزار نماید.

۵-۲-۲-۹-کارکنان پیمانکار موظف به رعایت کلیه مقررات *HSE* محیط کار بوده و ضمن پرهیز از هرگونه اقدام غیرایمن، در صورت مشاهده رفتار و شرایط مغایر با مقررات *HSE* در عملیات اجرایی مراتب را به مسئول *HSE* پیمانکار گزارش نمایند.

۵-۲-۲-۱۰- در صورت بروز حادثه انسانی برای کارکنان، پیمانکار حداکثر ظرف پانزده دقیقه مراتب به اطلاع نماینده کارفرما برساند.

۵-۲-۲-۱۱- پیمانکار مکلف است همزمان با عقد قرارداد یا حداکثر یک هفته پس از ابلاغ قرارداد و قبل از شروع کار، کلیه بیمه نامه‌های مورد نیاز از جمله بیمه نامه"مسئولیت کارفرما در مقابل کارگران" با پوشش‌های حداکثری را تهیه و تصویر آن را به دستگاه نظارت قرارداد و مدیریت *HSE* کارفرما ارائه نماید. کلیه مسائل و هزینه‌های مربوط به بیمه در این قرارداد به‌عهده پیمانکار می‌باشد.

۵-۲-۲-۱- وظایف مسئول *HSE* پیمانکار

۵-۲-۲-۱-۱- بر انجام الزامات *HSE* در طول مدت قرارداد نظارت داشته باشد.

۵-۲-۲-۱-۲- در کلیه جلسات هماهنگی دوره‌ای کارفرما و پیمانکار حضور یافته وگزارش وضعیت *HSE* محیط کار خود را جهت اتخاذ تصمیمات مقتضی ارائه نماید.

۵-۲-۲-۱-۳- مسئولیت آموزش‌های لازم برای کلیه نفرات پیمانکار از قبیل رعایت مقررات ایمنی در ضمن کار، برنامه‌های مدیریت بهداشت شغلی همچنین بازدیدها / نظارت‌های *HSE* و اقدامات لازم در وضعیت اضطراری را به عهده خواهد داشت.

۵-۲-۲-۱-۴- رعایت الزامات ایمنی متناسب با ماهیت کار شامل استفاده اجباری از تجهیزات حفاظت فردی و گروهی متناسب با کار را تأیید نموده و پاسخگو باشد.

۵-۲-۲-۱-۵- به صورت روزانه/ دوره‌ای، گزارش کتبی عملکرد خود را به رئیس کارگاه و مدیریت *HSE* کارفرما تحویل نماید.

۶-۱-۲-۲-۵- در صورت مشاهده یا اطلاع از هرگونه شرایط مغایر با مقررات *HSE*، اعمال غیر بهداشتی، ناایمن و مخاطره‌آمیز، ضمن تذکر، تمهیدات لازم برای مرتفع کردن آن را معمول نماید و در صورت کارساز نبودن، پس از متوقف کردن کار، بلافاصله مراتب را به سرپرست کارگاه و نماینده کارفرما به صورت کتبی اعلام نماید.

۷-۱-۲-۲-۵- در صورت وقوع هر نوع حادثه/ شبه حادثه برای کارکنان ضمن مستندسازی حادثه، تجزیه و تحلیل و گزارش کامل حادثه را به نمایندهٔ کارفرما ارسال نماید.

۸-۱-۲-۲-۵- نسبت به گردآوری اطلاعات و آمار مرتبط با عملکرد *HSE*، تکمیل پرسشنامه و سایر اطلاعات مورد نیاز کارفرما در خصوص ایمنی و بهداشت کار اقدام نماید.

۲-۲-۲-۵- آموزش‌های *HSE* رده‌های شغلی

۱-۲-۲-۲-۵- پیمانکار موظف است کلیه پرسنل تحت امر خود را در خصوص مقررات دستورالعمل‌های مربوطه از طریق مراجع ذیصلاح آموزش دهد. بدیهی است در صورت استفاده از دوره‌های آموزشی کارفرما، هزینه‌های مربوطه که از طرف کارفرما اعلام می‌گردد به عهدهٔ پیمانکار می‌باشد.

تبصره۱- آموزش‌ها باید حداقل حاوی اطلاعات ارزیابی مخاطرات، مقررات و آیین نامه‌های *HSE* و کمک‌های اولیه، نحوه آمادگی و مقابله با شرایط اضطراری، استفاده از سیستم‌های آتش‌نشانی، نحوه استفاده از برگه اطلاعات ایمنی مواد و الزامات زیست‌محیطی مربوط به فعالیت‌ها، اثرات نامطلوب زیست‌محیطی پروژه و اطلاعاتی در مورد مدیریت مواد زائد، کنترل آلودگی آب، هوا و خاک باشد.

تبصره۲- دوره‌های آموزشی *HSE* بر اساس ریسک‌های موجود در پروژه مشخص و تقویم اجرایی آن در *HSE PLAN* درج و مطابق با تقویم مذکور اجرا گردد.

تبصره۳- مدت زمان آموزش‌ها با توجه به حجم و نوع فعالیت پیمانکار باید به تأیید مدیریت *HSE* کارفرما برسد.

۲-۲-۲-۲-۵- کارکنان پیمانکار باید در زمینه وظایف شغلی خود آموزش‌های لازم را فرا گرفته و دانش و اطلاعات لازم را در این زمینه دارا باشند. اطلاعات مذکور شامل کلیه الزامات بهداشتی، ایمنی و زیست‌محیطی مرتبط با کار می‌باشد که ممکن است مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

تبصره - مسئولیت آموزش کارکنان پیمانکاران فرعی به عهده پیمانکار اصلی می‌باشد.

۳-۲-۲-۲-۵- پیمانکار باید مدارک و مستندات لازم در زمینه آموزش کارکنان خود را ارائه نماید. مدارک باید شامل نام افراد آموزش دیده، محتوای دوره، زمان اجرای دوره و اسامی مربیان باشد.

۳-۲-۲- ۵- نظارت، ممیزی و بازرسی *HSE*

۱-۳-۲-۲-۵- پیمانکار مکلف است چک لیست‌های تخصصی و عمومی بازرسی *HSE* را برای کلیه فعالیت‌های تحت پیمان تهیه نماید و با استقرار سیستم خوداظهاری، سرپرستان کارگاه/ مجریان را موظف به تکمیل و ارسال آنها در بازه زمانی مشخص شده نماید.

تبصره۱- دوره زمانی ارسال گزارش‌ها بر حسب ماهیت پروژه و اعلام نظر مدیریت *HSE* کارفرما تعیین می‌گردد.

تبصره ۲- خود اظهاری‌های مذکور باید به تأیید دستگاه نظارت قرارداد رسیده و در گزارش عملکرد ماهانه درج و به مدیریت *HSE* کارفرما ارسال شود.

۲-۳-۲-۲-۵- پیمانکار مکلف است برنامه‌های منظم ممیزی و بازرسی *HSE* را تدوین و به اجرا درآورده ، علاوه بر آن در بازرسی‌های سرزده، وضعیت *HSE* پروژه را رصد و به مدیریت *HSE* کارفرما گزارش نماید.

۳-۳-۲-۲-۵- پیمانکار مکلف است اسناد و مدارک *HSE* مورد درخواست کارفرما را در هر زمانی تهیه و ارائه نماید.

۴-۳-۲-۲-۵- پیمانکار مکلف است گزارش عملکرد خود را مطابق *HSE PLAN* پروژه در بازه‌های زمانی حداکثر یک ماه به دستگاه مدیریت *HSE* کارفرما ارسال نماید.

تبصره- گزارش مذکور انعکاس دهنده کمیت و کیفیت اجرای *HSE PLAN* و سایر توافقات جلسه توجیهی *HSE* می باشد.

۵-۳-۲-۲-۵- پیمانکار ملزم به تبعیت از کلیه الزامات *HSE* عمومی و تخصصی پیمان می‌باشد و در صورت عدم رعایت مفاد الزامات، مطابق دستورالعمل‌های مصوب در خصوص رسیدگی به تخلفات پیمانکار رفتار خواهد شد.

۶- پیوست‌ها

ردیف	عنوان	تعداد صفحه
۱	جدول تعداد نفرات و تخصص نمایندگان پیمانکاران	۴

۷- بازنگری

این دستورالعمل هر پنج سال یک بار و یا در صورت ضرورت، با تأیید و پیشنهاد دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو مورد بازنگری و اصلاح قرار خواهد گرفت و توسط وزیر نیرو تصویب و ابلاغ می‌گردد.

۸-کنترل سند

۱- صدور سند

□ سند با ضوابط آئین‌نامه تولید، بهره‌برداری و بازنگری اسناد اداری مطابقت دارد. **نام و نام خانوادگی کنترل کننده: مرتضی بخشایش** **سمت: مدیرکل دفتر مدیریت بهره وری و نوسازی اداری**	مهر و امضاء

۲- دریافت سند و کنترل‌های لازم

نام سازمان: تاریخ دریافت سند: **□ سند از نظر شکلی (تعداد اوراق، خوانایی و ...) کامل است.** **□ سند در فرم‌های مربوط ثبت گردید.** **□ اسناد منسوخ و یا بی‌اعتبار مرتبط ابطال گردید.** **نام و نام خانوادگی کنترل‌کننده: سمت:**	مهر و امضاء

۳- بهره‌برداری

نام واحد سازمانی: **□ دریافت سند: تاریخ:** **□ خاتمه دوران اجرا: تاریخ:** **نام و نام خانوادگی دریافت‌کننده: سمت:**	مهر و امضاء

۴- ابطال سند

این سند در تاریخ: **به استناد ابطال گردید.** **نام و نام خانوادگی ابطال‌کننده: سمت:**	مهر و امضاء

۹- پدیدآورندگان

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت
۱	سید اعتضاد مقیمی	مدیرکل دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو
۲	علیرضا حاجی‌حسینی	مجری مدیریت بحران و پدافند غیرعامل و *HSE* شرکت برق منطقه‌ای یزد
۳	منصور عزیزی	رئیس گروه *HSE* دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو
۴	سمیه سرابی	کارشناس گروه *HSE* دفتر مدیریت بحران و پدافند غیرعامل وزارت نیرو
۵	شهباز حسین‌زاده	رئیس گروه مطالعات، قراردادها و معاهدات دفتر حقوقی وزارت نیرو
۶	خلیل عباسپور	مدیر ایمنی شرکت توزیع نیروی برق شهرستان اصفهان
۷	زهرا دلیانی	رئیس گروه محیط‌زیست شرکت مادر تخصصی توانیر
۸	سیامک عنصری	رئیس گروه *HSE* سازمان آب و برق خوزستان
۹	خدیجه وکیلی‌زارچ	کارشناس *HSE* شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی
۱۰	مهرانا تقی	کارشناس *HSE* شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران
۱۱	عبدالکریم زرنگ	دبیر کمیته *EHSS* شرکت مادر تخصصی مهندسی آب و فاضلاب کشور
۱۲	حمیدرضا شکری	کارشناس *HSE* شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران
۱۳	محسن جعفری	کارشناس *HSE* شرکت تولید نیروی برق شاهرود

پیوست:

جدول- حداقل تعداد نفرات و تخصص‌های مرتبط برای ایمنی و بهداشت محیط‌کار در پروژه‌های پیمانکاری وزارت نیرو

ردیف	عنوان فعالیت/خدمات	حداقل تعداد نیروی ایمنی و بهداشت محیط کار لازم در پروژه	تخصص نفرات ایمنی و بهداشت محیط کار	میزان حضور در پروژه
۱	خدمات راهبری تاسیسات و سیستم‌های گرمایش و سرمایش و تهویه و خدمات تعمیراتی و عمومی، آسانسور و...	تا ۵ نفر نیرو، نماینده پیمانکار می‌تواند مسئول ایمنی و بهداشت محیط‌کار پروژه باشد	فارغ التحصیلان ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه‌ای، برق، مکانیک،تاسیسات	تمام وقت
		۵ تا ۲۵ نفر ، نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط‌کار	فارغ التحصیلان ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، برق، مکانیک،تاسیسات	حداقل۲ روز در هفته
		۲۵ تا ۵۰ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط‌کار	فارغ التحصیلان ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای،	حداقل ۲ روز در هفته
		۵۰تا ۱۰۰ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار	فارغ التحصیلان ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای،	تمام وقت
۲	فعالیت‌های اختصاصی صنعت تولید وانتقال و توزیع نیروی برق از جمله ، احداث توسعه بهره‌برداری، خرید و فروش برق، نگهداری وتعمیرات ایستگاه‌ها، شبکه وانشعابات و برق نیروگاه	تا ۵ نفر نیرو نماینده پیمانکار مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار پروژه می‌باشد	فارغ التحصیلان ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، گرایش های مختلف برق و عمران	تمام وقت
		۵ تا ۲۵ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط‌کار	فارغ التحصیلان ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، گرایش های مختلف برق و عمران	حداقل ۲ روز در هفته
		۲۵ تا ۵۰ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار	فارغ التحصیلان ایمنی صنعتی/ بهداشت حرفه ای	حداقل ۲ روز در هفته
		۵۰تا ۱۰۰ نفر نیروی پیمانکار	ایمنی صنعتی / بهداشت حرفه ای	تمام وقت
۳	فعالیت‌های اختصاصی صنعت آب و آبفا از جمله احداث،توسعه ، بهره برداری، نگهداری و تعمیرات تاسیسات و تجهیزات، ایستگاه‌ها،	تا ۵ نفر نیرو، نماینده پیمانکار می‌تواند مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار پروژه می‌باشد	فارغ التحصیلان ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، گرایش های مختلف برق، مکانیک، عمران	تمام وقت
		۵ تا ۲۵ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط‌کار	ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، گرایش‌های مختلف برق، مکانیک،	حداقل ۲ روز در هفته

ردیف	عنوان فعا لیت/خدمات	حداقل تعداد نیروی ایمنی و بهداشت محیط کار لازم در پروژه	تخصص نفرات ایمنی و بهداشت محیط کار	میزان حضور در پروژه
	مخازن، سدها ، شبکه‌های آبیاری و زهکشی، آبرسانی، نیروگاه‌های برق آبی و انشعابات آب و فاضلاب		عمران	
		۲۵ تا ۵۰ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار	ایمنی صنعتی/ بهداشت حرفه ای	حداقل ۲ روز در هفته
		۵۰تا ۱۰۰ نفر نیروی پیمانکار	ایمنی صنعتی /بهداشت حرفه ای	تمام وقت
۴	کلیه فعالیت‌های عمرانی از جمله ساخت و ساز، راه‌سازی	تا ۵ نفر نیرو، نماینده پیمانکار می‌تواند مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار پروژه می‌باشد	ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، گرایش های مختلف برق، عمران	تمام وقت
		۵ تا ۲۵ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار	ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، گرایش های مختلف برق، عمران	حداقل ۲ روز در هفته
		۲۵ تا ۵۰ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار	ایمنی صنعتی/ بهداشت حرفه ای	حداقل ۲ روز در هفته
		۵۰تا ۱۰۰ نفر نیروی پیمانکار	ایمنی صنعتی /بهداشت حرفه ای	تمام وقت
۵	خدمات نظافت ساختمان و خدمات آبدارخانه	تا ۵ نفر نیرو، نماینده پیمانکار می‌تواند مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار پروژه می باشد	ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، گرایش های مختلف مدیریت، بهداشت	تمام وقت
		۵ تا ۲۵ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار	ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، گرایش های مختلف مدیریت،بهداشت	حداقل ۲ روز در هفته
		۲۵ تا ۵۰ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار	فارغ التحصیلان ایمنی صنعتی/ بهداشت حرفه ای	حداقل ۲ روز در هفته
		۵۰تا ۱۰۰ نفر نیروی پیمانکار	ایمنی صنعتی / بهداشت حرفه ای	تمام وقت
۶	خدمات تأمین خودرو سبک و سنگین، ایاب و ذهاب	تا ۵ نفر نیرو، نماینده پیمانکار می‌تواند مسئول ایمنی و بهداشت محیط‌کار پروژه می‌باشد	ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، گرایش های مختلف مدیریت، مکانیک	تمام وقت
		۵ تا ۲۵ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط‌کار	ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، گرایش های مختلف مدیریت ، مکانیک	حداقل ۲ روز در هفته

ردیف	عنوان فعا لیت/خدمات	حداقل تعداد نیروی ایمنی و بهداشت محیط کار لازم در پروژه	تخصص نفرات ایمنی و بهداشت محیط کار	میزان حضور در پروژه
		۲۵ تا ۵۰ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار	ایمنی صنعتی/ بهداشت حرفه ای	حداقل ۲ روز در هفته
		۵۰تا ۱۰۰ نفر نیروی پیمانکار	ایمنی صنعتی /بهداشت حرفه ای	تمام وقت
۷	خدمات عمومی از جمله نگهداری فضای سبز، سم‌پاشی	تا ۵ نفر نیرو نماینده پیمانکار مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار پروژه می‌باشد	ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، گرایش های مختلف کشاورزی، محیط زیست،بهداشت	تمام وقت
		۵ تا ۲۵ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار	ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، گرایش های مختلف کشاورزی،محیط زیست ، بهداشت	حداقل ۲ روز در هفته
		۲۵ تا ۵۰ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار	ایمنی صنعتی/ بهداشت حرفه ای	حداقل ۲ روز در هفته
		۵۰تا ۱۰۰ نفر نیروی پیمانکار	ایمنی صنعتی / بهداشت حرفه ای	تمام وقت
۸	پیمان طبخ و توزیع غذا	تا ۵ نفر نیرو نماینده پیمانکار مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار پروژه می‌باشد	ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، گرایش های مختلف بهداشت و صنایع غذایی، تغذیه	تمام وقت
		۵ تا ۲۵ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار	ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، گرایش های مختلف بهداشت و صنایع غذایی، تغذیه	حداقل ۲ روز در هفته
		۲۵ تا ۵۰ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار	ایمنی صنعتی/ بهداشت حرفه ای	حداقل ۲ روز در هفته
		۵۰تا ۱۰۰ نفر نیروی پیمانکار	ایمنی صنعتی / بهداشت حرفه ای	تمام وقت
۹	حفاظت فیزیکی و نگهبانی	تا ۵ نفر نیرو نماینده پیمانکار مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار پروژه می‌باشد	ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، حداقل کارشناسی	تمام وقت
		۵ تا ۲۵ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار	ایمنی صنعتی، بهداشت حرفه ای، حداقل کارشناسی	حداقل ۲ روز در هفته
		۲۵ تا ۵۰ نفر نیروی پیمانکار ۱ نفر	ایمنی صنعتی/ بهداشت حرفه ای	حداقل ۲ روز

ردیف	عنوان فعا لیت/خدمات	حداقل تعداد نیروی ایمنی و بهداشت محیط کار لازم در پروژه	تخصص نفرات ایمنی و بهداشت محیط کار	میزان حضور در پروژه
		مسئول ایمنی و بهداشت محیط‌کار		در هفته
		۵۰تا ۱۰۰ نفر نیروی پیمانکار	ایمنی صنعتی/ بهداشت حرفه ای	تمام وقت
۱۰	پیمان‌های تأمین نیرو سایر فعالیت‌های قابل واگذاری خارج از موارد فوق الذکر	با لحاظ موارد فوق الذکر و توسط مدیریت *HSE*کارفرما تعیین می‌شود.		

توضیحات:

۱) حداقل مدرک تحصیلی برای تصدی مسئول ایمنی و بهداشت محیط‌کار فوق دیپلم می‌باشد.

۲) برای کارگاه‌ها با تعداد نفرات بالاتر از ۱۰۰ علاوه بر تعداد مندرج در جدول به ازای هر ۱ تا ۲۵ نفر افزایش، یک نفر به عنوان افسر ایمنی و بهداشت محیط‌کار با همان شرایط مسئول ایمنی و بهداشت محیط‌کار ضروری است، افسر نامبرده زیر نظر مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار فعالیت می‌کند. برای تعداد نیروی بالاتر از ۱۰۰۰ نفر با نظر دفتر *HSE* کارفرما می‌باشد.

۳) برای پروژه‌های غیرمتمرکز (با شعاع متوسط بیش از ۵۰ کیلومتر از مرکز اصلی کارگاه) نظیر اجرای خطوط انتقال و توزیع، شبکه‌ها، جاده‌سازی... و یک پیمان برای نواحی مختلف، به ازای هر ۱ تا۵۰ کیلومتر، یک نفر به عنوان افسر ایمنی و بهداشت محیط‌کار با همان شرایط مسئول ایمنی و بهداشت محیط‌کار ضروری است. افسر نامبرده زیر نظر مسئول ایمنی و بهداشت محیط‌کارکارگاه مشغول به کار می شود.

۴)برای کارگاه‌های بالای ۲۵ نفر نیروی کار، مسئول ایمنی و بهداشت محیط کار الزاما باید از فارغ التحصیلان رشته های مهندسی بهداشت حرفه‌ای یا ایمنی صنعتی بوده یا کارشناسی ارشد *HSE* با این شرط که مدرک کارشناسی وی مرتبط با موضوع تخصصی پیمان باشد.

۵) کلیه مسئولین ایمنی و بهداشت محیط کار باید حداقل دوره‌های آموزش عمومی مسئولان ایمنی(۴۰ساعته) و دوره تخصصی شناسایی خطرات و ارزیابی ریسک را نیز نظر وزارت تعاون،کار و رفاه اجتماعی گذرانده باشند.

۶)مسئول ایمنی و بهداشت‌کار هر پیمان، تاییدیه اداره تعاون کار و رفاه اجتماعی شهرستان تابعه را أخذ نماید.